

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

27 ИЮНЬ—РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИНИ БЕЛГИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Матбуот ва оммавий ахборот воситаларининг давлат истиқлол ғояларини тарғиб этиш, янги демократик жамият қуриш, аҳолини Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш борасидаги хизматларини эътироф этиш, шунингдек, журналистлар жамоалари, адиблар, олимлар ва кенг жамоатчиликнинг қўллаб-қувватлаш ишларини инобатга олиб:

1. Республика матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунини 27 июнь белгилансин.
2. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 82-моддасига мувофиқ ушбу масала Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига киритилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 24 июнь.

«Қишлоқ ҳақиқати» таҳририяти жамоатчи мухбирларини, ўзларининг долзарб мақолалари, бадиий асарлари билан газетамиз саҳифаларида фаол қатнашиб келаётган қишлоқ ҳўжалиги мутахассисларини, қаламкашларини ва барча ижодкорларини Республика Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунини билан қизгин мурабракбод этиб, уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилайди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1993 йил 1 июлдан бошлаб қалам ҳақи, саҳналаштириш ва ижрочилик ҳақи ставкалари ҳамда миқдорларини ошириш ҳақида

Ижодкорлик жараёнини рағбатлантириш ва кучайтириш, чинкав ҳалқ анъаналарини, маънавий-ахлоқий анъаналарини тиклаш ва янада ривожлантириш, умумий кадрларнинг қарор топтиришга хизмат қиладиган юксак бадиий асарлар яратилиши рағбатлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади.

1. Республика вазириликлари, идоралари, ижодий уюшмалари ва жамоат ташкилотларининг Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши 1978 йил 8 февралда қабул қилган 68-сонли қарор билан кино соҳасида белгиланган ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 1 апрелда қабул қилган 158-сонли қарор билан адабиёт, санъат, архитектура, телевидение, радио ва журналистика соҳаларида белгиланган муаллиф қалам ҳақи, саҳналаштириш ва ижрочилик ҳақи рўйхатининг амадаги ставкаларини 1993 йил 1 июлдан бошлаб ошириш тўғрисидаги таклифлари иловага мувофиқ қабул қилинсин.

Бундан буён қалам ҳақи миқдори ва фондлари белгилаб қўйилган энг кам миқдордаги иш ҳақи мутаносиб равишда кўпайиб боради, деб белгилаб қўйилсин.

2. Вазириликлар, идоралар, ижодий уюшмалар ҳамда республика бюджетдан пул билан таъминланадиган бошқа манфаатдор ташкилотлар икки ҳафта муддатда Молия вазириликка шу йилнинг 1 июлидан бошлаб 1993 йилнинг охиригача қалам ҳақини кўпайтириш билан боғлиқ харажатларни қўллаш учун зарур миқдорда қўшимча маблағ ажратиш тўғрисидаги ҳисоб-китобларни тақдим этсинлар.

3. Молия вазирилик Ўзбекистон Республикаси муаллифлик ҳуқуқлари агентлиги, Маданият ишлари вазирилик, Давлат матбуот комитети, Давлат телекурсаути ва радиоэфиртириш компанияси, Давлат кинокомпанияси, Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Республикаси бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда бир ой муддатда маъзур қарорнинг 1-бандига мувофиқ қалам ҳақи тўла, тартиб тўғрисидаги меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқишлар ва Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсинлар.

4. Қўйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин: Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг 1978 йил 8 февралдаги 68-сонли қарорининг муаллиф қалам ҳақи ставкалари ва миқдорлари қисми;

Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг 1988 йил 16 ноябрдаги 428-сонли қарорининг А. Б. В. Г. Д бўлимида ва 2-сонли иловада белгиланган муаллиф қалам ҳақи ставкалари ва миқдорлари қисми;

Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 1 апрелдаги 158-сон қарори.

5. Маъзур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлими зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 23 июнь.

*) Ушбу қарорга илова Ўзбекистон Республикаси ҳукумати қарорлари тўпламида эълон қилинади.

ЎЗА ПАВВАРИШИГА СУРЪАТ ВА СИФАТ

САРАТОНДА САРА ИШЛАЙМИЗ

Ҳўжалигимиз узумчилик ва боғдорчиликка ихтисослашган бўлса-да, 320 гектар майдонда пахта етиштиряпмиз. Илгари узум ва меванинг харид баҳоси жуда арзон эмасмиди, тармоқдан келаётган даромад ҳўжаликни юритишда катта қийинчиликлар туғдирарди. Шундай пайтда пахта яхшигина мадад бўлади. Музробод даштлари ўзлаштирилганида бу ерларда фақат пахта етиштирилган. Деҳқонларимиз чўлда оқ олтин етиштириш сир-асорларини обдон ўзлаштириб олганлар. Мана энди асфальт йўлнинг бир томонидаги тошлоқ ерларда бепойи боғ ва тонзорлар ташкил этилаётди. Иккинчи тарафда эса серурум тупроқда оқ олтин етиштирилмоқда. Бултур ҳам йиллик режани раёнда биринчи бўлиб уддалаганмиз. Гектаридан 32 центнердан хирмон кўтардик. Агар толамиз бозор баҳосида сотилган тақдирда пахтакорларимиз ҳўжаликка 50 миллион сўм атрафда даромад келтиришади.

Жорий йилда эса пахтаимизнинг харид баҳоси янада кўтарилди, бу деҳқонларимизни фидокорона меҳнатга ундамоқда. Уларнинг ойдик маошлари июнь ойидан икки ярим баробар кўпайди. Механизаторларимиз, сувчиларимиз, чопиқчилар ҳозирги бозор нарқисидиёти шароитида ортинча қийналмаётдилар. Дуноларимиздан тақсимот бўйича махсулотларини вақтида олиб турибмиз. Ҳар бир хонадонда ўзига яраша қўй, эчки, соғин сиғир бор. Боғларимизда айни пиллиқчилик. Узум ва ҳар хил мевалар арзон баҳода сотилмоқда. Демокриманик, меҳнат қилаётганлар учун барча шароит яратилган.

Ҳозир саратон чиласи, икки-уч кун иссиқлик қирқ беш даражагача кўтарилди. Ўза эса қирқ даражадан сўнг мисоли хаста одамдек мажолли қуриб, барглари шайлаиб ривожлана олмайди. Шона шоналигича, гул гуллигича тураверди. Бундай пайтда ҳосил туғунчаларини сақлаб қолишининг ўзи деҳқондан катта маҳорат талаб қилади. Олтин пахтачилик бригадасида бешта чопиқ трактори тинимсиз ишлатилаяпти. Ечилги қанчалик қимат бўлмасин, уни тежайимиз десак баҳордан буён қилаётган меҳнатимиз зое кетади, ҳосилни бой берамиз. Адаҳм Равуллов бошлиқ бригада аъзолари 1992 йилда 56 гектар майдондан режадаги 187 ўрнига 220 тонна пахта етиштириб, ҳосилдорликни 37 центнерга етказишганди. Ҳозир барча жамоада ўзларар теже теже ривожланмоқда. 20—25 тагача ҳосил туғунчаси, 1—2 тадан кўсаб бор. Бригада деҳқонларини жорий йилда ҳосилдорликни 38 центнерга етказишмоқчи. Бунда меҳнаткор Абдулла Раҳимов, сувчилар Самандар Тоғаев, Шайдулла Эшмуминов, чопиқчилар Ойсара Абраева, Қизиларсора Ақаюваларнинг хизматлари катта бўлаётди. Ҳозир барча майдондаги ўзларар иккинчи комплекс ишлов берилиб, озиқлантирилиб, сўғориш учун жўяк очиб қўйилган.

Турди Шоқўрқор, Алламурод Остонақулов бошлиқ бригадаларда ҳам ўзларарининг ривожига ўтган йилдангидан ўн кун арта. Биз бу йил биринчи марта 160 гектар майдонга ўрта тоғали «Бухоро-6» навили пахта уруғи эканмиз. Ҳар гектар майдонда 110 минг тупдан кўчатни парвариш қилаймиз, ипак пахтада эса 140 минг туп атрафда ишлов бор. «Бухоро-6» нави мутахассисларнинг таъкидлашларига, серҳосил, эрталинчар. Ҳозир ҳосил тўплаш даври. Деҳқонларимиз, айниқса, сўғориш қондаларига алоҳида эътибор беришяпти. Жўякларнинг узунлиги 60—70 метрдан ошмаётди. Сувни кун бўйи оқизиб қўймаймиз. Сўғориш асосан тунда ўтказилмоқда.

Механизаторларимиз бугун-эрта чопиқ тракторларига махсус тўсиқларини ўратиб, учинчи ишловни ўтказадилар. Ўза парваришини бўшатиришда ҳолда июль ойининг ўрталарида ченаканга киришамиз. 320 гектар майдонда ҳосилдорликни 1—2 центнерга оширсак, даромадимиз хайла барақали бўлади. Унинг бир қисмини ҳам, мамиз иш ҳақи ва қўшимча ҳақ тарзда тақсимлаб оламиз. Деҳқонларимиз Ўзбекистонимиз мустақиллигининг иккинчи йиллигини муносиб кутиб олиш учун куч-ғайратларини аямасдан меҳнат қилишиб, юксак оқ олтин хирмони яратадилар.

Ашур АҚАНОВ.

Музробод районидagi А. Навоий номидаги давлат ҳўжалигининг бўлими бошқарувчиси.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«ОЛТИН ВОДИЙ» ВА «ФЕРГАНСКАЯ ПРАВДА» ВИЛОЯТ ГАЗЕТАЛАРИНИНГ АЛОҲИДА УРНАК КўРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Журналистика ва матбуот соҳаларидаги кўп йиллик самарали хизмати ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этгани учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг Фахрий унвони берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КўРСАТГАН ЖУРНАЛИСТ»

ЕФИМОВ Юрий Павлович — «Ферганская правда» виллоят газетасида хатлар ва оммавий ишлар бўлимининг мудир.

ЭРГАШЕВ Дониёр Эргашевич — «Олтин водий» виллоят газетасининг бош муҳаррири.

ҲУСАНОВ Абдужаббор Ҳусанович — Фаргона виллоят матбуот бошқармасининг бошлиғи.

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЕРЛИГИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ:

АБДУЛЛАЕВ Аминжон — «Олтин водий» виллоят газетасининг мухбири.

АШУРОВ Иброҳимжон — «Олтин водий» виллоят газетасининг бўлими мудир.

БОВОЖОНОВ Абдуқалил Отажонович — «Олтин водий» виллоят газетасининг маъсул котиби.

КУРИШЕВ Борис Иванович — «Ферганская правда» виллоят газетаси муҳаррирининг муовини.

МУЛЛАЕВ Тошқўзи — «Олтин водий» виллоят газетасининг мухбири.

РАЗМОСКИН Олег Владимирович — «Ферганская правда» виллоят газетасининг катта мухбири.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 25 июнь.

Июнь — ўза парваришида ҳал қилувчи ойдир. Пешона тери, қадоқ қўллар билан қадалган ҳар бир уруғ деҳқон учун қадри ва қимматлидир. Ўза баравж ўсишида, кузги хирмон садмоқли бўлишида деҳқон мададкор — «ўзлат от» суворийларининг хизмати катта. Зафаробод туманидаги Собир Раҳимов номидаги давлат ҳўжалиги далаларида қатор ораларига ишлов бериш ва ўзлаш ишлари амалда. Агротехник қондалар асосида парвариш қилинаётган ўзларар теже шонали бўлади.

СУРАТДА: ҳўжаликнинг муҳир механизаторлари А. Шойиққулов ва Х. Сафаровлар ўз ишларидан мамнун.

К. ЖўРАҚУЛОВ олган сурат.

КўЗ ҚУВНАЙДИ

Жамов ҳўжалигимиз пахтакорлари бу йилги маъсумга пухта тайёрларлик кўришди. Чинга эиш маъсумида барча техника воситалари юксак унум билан ишлатилди. Шунинг учун ҳам барча майдонларга қисқа муддатда барака уруғи қадаб олинди.

Тўри бу йилги об-ҳаво қийинчиликлари ҳўжалигимиз ерларини ҳам четлаб ўтгани йўқ. Лекин бундай табиат инжиқларини кўп қўрган тажрибкорлар омиқкорлик билан иш юритдилар. Айрим пайкалларга қайта чингит кишига тўри келди. Қатор майдонлардаги ўзларар қўшимча ишлов бердик.

Кўп йиллик тажрибамдан шундай хулосага келдикки, пахтакор учун тўри нав танлаш катта аҳамиятга эга экан. Агар ўсимлик кўнгидагидек шароитда яхши парваришленса ҳосилни тўкиб солади. Биз шуни ҳисобга олиб «Бухоро-6» навили танлаганмиз. Уни экиб шунга амин бўлдикки, у ҳўжалигимиз, қолаверса раёонимиз шароитида мўл ва сифатли ҳосил беради экан.

Ҳўжалигимиз аъзоларининг бу йилги ишларига катта. Хосилдорликни ошириш ҳисобига яна ҳам улкенроқ хирмон яратиши мақсад қилиб қўйилган. Ишларимиз режага яраша намунали олиб борилапти. Ўза қатор ораларини юмшатиш, озиқлантириш, сўғориш оби-тобда давом эттирилмоқда. Шунинг учун ҳам ўсимлик кунда бир янаша, шона гулга, гул қўсақка айланмоқда.

Убайдулло МАҲМУДОВ, Пешку туманидаги йўлдош Эргашев номидаги жамов ҳўжалиги бошқаруви раиси.

Хоразм деҳқонларининг бугунги кайфиятини билиш мақсадида виллоят деҳқончилик-сановат уюшмасига сирма қондик. Алло! Алло! Бу Урганчи!

— Ховва.

— Аввало «Ассалому алайкум!». Биз сиани Тошкентдан — «Қишлоқ ҳақиқати» таҳририятидан безовта қилангиз. Сизлардан бир ҳол-аҳвол сураб қўймоқчи.

— Жуда яхши-да. Йўлдангиларнинг учун катта раҳмат! Мен виллоят деҳқончилик-сановат уюшмасининг пахтачилик бўлими бошлиғи Иброҳим Собиров бўламан.

Алло! Эшитилсинми?

— Эшитилганда қандоқ... Иброҳимжон дўстим, Хоразмда дала ишлари қандай кетаяпти? Шулар ҳақида маълумот берсангиз...

— Бақонидил.

...Хоразм воҳаси азал азалдан юқори ҳосил усталари билан машҳур. Бу анъана ҳозир ҳам авлоддан-авлодга мерос бўлиб келаяпти. Хоразмликлар мустақил Ўзбекистонимизнинг иккинчи йиллиги кенг ишловчанга надиған йилда 308 минг тонналик «оқ олтин» хирмони учун қизгин кураш олиб боришмоқда. Бу намида гектаридан 28 центнердан хирмон уюш, демандир. Чингит майдонда пахтакорлар катта ғайрат-шижоат кўрсатишмоқда.

Табиат қуруғи бизнинг байкаларимизни ҳам четлаб ўтмади. — дейди И. Собиров. — Республикаимизнинг шимолги ҳудудига жойлашган Хоразм раёонидида, ҳалқ ибораси билан айтганда, «бита томчи нам», иккинчиси ортинча. Намгарчилик ҳалдан эиёб олиш кетди. Бунинг устига бошқа кўпгина виллоятларга нисбатан ҳарорат анча past. Қишлоқ ҳўжалик экинлари, бирламчи — меҳнатни, иккин-

ламчи — иссиқликни ёқтиради. Энди ўзингиз тасаввур қилинг: мўл ҳосил етиштириш учун қанчалар жасорат керак!

Ҳа, бу юрт деҳқонларида ана шу жасорат бор. Шу боисдан бўлса керак, ўза ниҳоллари ривожидидаги бўш-лиқ фақат фидокорона меҳнат эвазига тўлдирилмоқда. Ҳозир 1.537 гектар майдондаги ўзларар гулга кирди. Айниқса Хазораси, Хонца ва Янгинариқ тумани далаларида бу маъназари кишини ғоят қувонтиради. Ўзларарини сўғориш, озиқлантириш ва ер

лик қуришда. Бу эса ишнинг суръатини ва сифатини таъминламоқда.

Бугунги кунда виллоят бўйича қишлоқ ҳўжалиги ишларида 102 минг 324 киши қатнашмоқда. Ҳар галгидек, техника — деҳқон мададкор. Далаларда 1.238 та агрегат билан кундан-кунга ишланаётган ўза ниҳолларига саз ва сифатли ишлов бериляпти. Маъсул ятти шу кунларда дала ишлари кўнгидагидек ташкил этилмаса, кўп ҳосил бой бериб қўйилади. Деҳқон эса ютақизиб қўйишни ор билди.

орқали мурожаат қилиб, — Хоразмда 21—22 июнь кунлари сурункали ёмғир ёғди, деб эшитдик. Ҳар қалай, экинларга унча талофат етказмадикми?

— Тўғри айтасиз, — ўктам овоз келди олис Урганчидан, — ўша кунларда кеч соат 7 ларда бошланган ёмғир то эрталаб 6 гача тинмади. Намгарчилик даражаси 15 миллиметрга етди. Шўрхон ерлардаги экинларга таъсир қўрсатди. Негаки, беамарид ёмғир сабабли ерининг шўри юзага кўчиб чиқди. Зудлик билан чоратадбирлар қўрдик. Деҳқонларимиз бўш келишмаяпти.

Ҳосил тақдирини — мустақил Ўзбекистонимиз, қолаверса, унинг кўп миллионли халқи тақдирини, Зеро, эл маъмуриятининг асосий мезони мўл-кўнчилик билан боғлиқ. Ўзинда республика қишлоқ ҳўжалиги вазирининг биринчи муовини И. Қўчқор бошлиқ бир гуруҳ мутахассислар виллоят меҳнаткашлари ҳўзурига ташириб буюришди. Улар пахта далаларида, фермаларда, шолкору галлакор ва сабазвоткору боғбонлар даврасида бўлишди. Жонли мулоқотларда шу нарса маълум бўлдики, меҳнат маромини боғида ёмон эмас. Муаммоларини бартараф этиш йўллари изланаяпти. Кўп ҳўларда нуқсон ва камчиликлар ўз жойида бартараф этилмоқда. Виллоят деҳқончилик-сановат уюшмаси ҳаётийининг кенгайтирилган йилги ишларида шу фикрлар алоҳида қайд этиб ўтилди.

Биз ҳозирча телефондаги мулоқотимиз тафсилотларига шу ерда нуқта қўямиз. Ҳали асосий учрашувлар, суҳбатлар олинди. Ўзбекистон удумимизга қўра, Хоразм воҳаси меҳнат аҳлига ҳаётимиз қувончлар тилаб қоламиз.

Абдулла ТУРДИЕВ, «Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Дарвоқе, тадбиркорлар хусусида гап кетганда, Хонца туманидаги «Хоразм», Янгинариқдаги «Аваз Этар номи, Гурландан И. Холметов номи жамоа ҳўжаликлар деҳқонларининг ғайрат-ташаббусини алоҳида тилга олиб ўтиш жоиз. Бу ҳўжаликларда ҳосилдорликнинг юқори нўҳисини учун белини астойдил боғлаган митаршкорлар кўп. Гектаридан 45—50 центнерлик марпанн қўлаётган шоввозлар ҳар сонияни ганимат билиб, дала ишларини қизгин давом эттиришмоқда.

— Ҳа, айтганча, — дейман И. Собировга телефон

гектар майдондаги дон йилги ишларида олиноқда. Ҳаммаси бўлиб ўрнига 10 та йилги техника налб қилинган. Комбайнчилардан Элтам Аҳронов, Сайфиддин Назаров пешқадамлик қилишяпти. Уртим агрегатини бошқаряётган ҳар бир техникани ялловорининг ойлик маоши 40—45 минг сўмга етиши мўлжалланаяпти.

Уртимин 10 кунларда тугатами — дейди жамоа ҳўжалиги бошқаруви раиси Раҳмат Латипов. — Режа гектаридан 15 центнердан ҳосил йилги ишларида олиноқди. Лекин биз бу нўҳисининг 20 центнерга етказишга қарор қилдик. Бунинг учун

ишоният бор.

«Эртақул юлдузи» жамоа ҳўжалигида ҳам ўртим қизгин давом этмоқда. Мухтор Асадов, Низом Бойтаев, Фармон Ганиев ва Ҳазрат Султоновлар бошчилиги қилаётган бригадаларда иш айниқса яхши борапти. Асосий эътибор етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддатда ва сифатли йилги ишларида олишга қаратилган. Мажбур барча техника воситалари маъсумга сафарбар этилган. Раёон ҳўжинининг ўрнимосари Рағбулла Платов бошлиқ мутахассислар гуруҳи ишни назорат қилиб, галлакорлар аҳволидан хабардор бўлиб туришяпти.

ЎРИМ ҚИЗГИН

(Мухбиримиз В. Носировдан телефон орқали олинди).

Қизилтепа районидagi ўртақул массивида жойлашган ҳўжаликларда галла ўрими қизгин паллага кирди. «Зарбдор», «Эртақул юлдузи» ва «Сардоқ» жамоа ва давлат ҳўжаликларидagi ўрими қизилтепа фурусатда ўтказишга алоҳида эътибор берилмоқда. Массивда 1500 гектар майдонда галла экинлари ўстирилди. Намгарчилик кўп бўлиши туғайли мўлжалдангидан анча мўл ҳосил ети-

тирилди. Эндиги асосий ваъна маъсумини саз ўтказиб, ҳосилни ўз вақтида сажимомлаб, сифатли хом ашёни давлатга топшириш. «Зарбдор» жамоа ҳўжалиги бу борда пешқадамлик қилмоқда. Галлакорлар 290 гектар ерда деҳқончилик қилишди. Ҳозир ўртим қизгин давом этмоқда. Уртақул комбайни юксак унум билан ишлатилаяпти. Ҳар бир агрегат билан кунига 12—15

гектар майдондаги дон йилги ишларида олиноқда. Ҳаммаси бўлиб ўрнига 10 та йилги техника налб қилинган. Комбайнчилардан Элтам Аҳронов, Сайфиддин Назаров пешқадамлик қилишяпти. Уртим агрегатини бошқаряётган ҳар бир техникани ялловорининг ойлик маоши 40—45 минг сўмга етиши мўлжалланаяпти.

ЖУМҲУРИЯТ ТОИФАСИДАГИ ҚАЛЛОБ

Булок Файласуф Монтегкье: «Қонунлар барчага ба-
рбар бўлиш керак», деб лутф қилган эди.

Яқинда Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиний ишлар бўйича ҳакамлик ҳайъати кўриб чиққан Министрлар Советининг собиқ раиси, кейинчалик вице-президент Шукрулло Мирсаидовни айбловчи жиний иш тафсилотларини ўрганар экансан, кўнгли таскин топади: ҳайрият, биз қураётган мустақил Ўзбекистон давлатида «Қонун — ҳаммага баробар» деган ақида қарор топмоқда. Ахир, авваллари майда киссаулар, беш-ўн тийин тошган дўкончилар қамаларида ю, катта жиноятчилар, мансабдор ўғриллар кутулиб қоларди-да. Халқ ҳам: «Ҳайвоннинг арбоб билан, сени урар ҳар боб билан!» — дея нафасини ичига ютуб ўз йўлига кетарди. Кеча бир неча видоят раҳбарларининг кирдиқорлари очилди, иссиқ иш жойидан олиб ташланди. Бугун эса шахсий манфаатини халқ ва давлат манфаатидан устун деб билган жумҳурият тоифасидаги қаллоб, халқ хазинасига тушган ўғрининг иши кўрилади.

«Ун марта эшитгандан, бир марта кўрган афал» дегандай, суд ҳукмига мунозабат қила қолайлик: Шукрулло Мирсаидов юксак давлат лавозимларида — Ўзбекистон Республикаси Министрлар Советининг Раиси, кейинчалик вице-президент бўлиб ишлагандан давлат арбобига берилган ўта масъуляти ваколатлардан ўз шахсий манфаатлари йўлида фойдаланган, айни пайтда Ўзбекистон Республикаси қонунларини бузиб, жумҳуриятимиз ва халқимизнинг иқтисодий манфаатларига зиён етказган.

Мирсаидов сураб-суриштирмай, хоржий давлат фуқароси бўлиш қандайдир Шери Шохназов (хоржий қидирувда) билан шубҳали муносабатлар ўрнатган. Хитмат мавқеидан фойдаланиб, ўзига бўйсунувчи ходимларга Шери Шохназов билан хоржий фирмаларга пахта етказиб бериш ҳақида шартномалар тузишга кўрсатмалар берган. Холбуки, уларнинг таъини ва таъини экинликнинг билган. Шери Шохназов (кейин аниқланганича, бо олинг Мирсаидовнинг москвалик яқин дўсти Паромоновнинг кўеви экан) шартнома қўлиб равишида бузганга қарамай, Ш. Мирсаидов республика мулк бўлган кўп миқдордаги пахта толасини хоржий фирмага жўнатаверишини талаб қилган, бу билан у давлатимизга катта миқдорда — 5 миллион 508 миң 500 доллар зарар етказган. Бунинг сўмига тақсак — 7 миллиард 160 миллион сўм бўлади!

Бундан ташқари, Ш. Мирсаидов хитмат мавқеидан сунистеъмол қилиб, Тошкент шаҳар ижрокўми раҳбарлига навбатда турган қаму қариндошлари учун ер акратини топиши берган, бу билан у ижтимоий адолат принципларини қўлиб равишида бузган. Во ажаб! Ахир айнан ана шу конституциявий принципларни бузишдан ҳимоя қилиш Ш. Мирсаидов эгаллаб турган лавозим соҳибининг вазифасига кирдири. Қонунни «қонуннинг ўзи» бузса, доднинг ни кимга айтасан?!

Министрлар Советининг Раиси, кейинчалик вице-президент лавозимини эгаллаб турган Ш. Мирсаидов 1990—1991 йилларида Булок Британия фуқароси, «Авт интернейшнл» фирмаси вакили, сўнгра «Ату андрош трейдинг СССР» фирмаси президенти Шери Шодат Шохназов билан оғиз-бурун упишган оғайин бўлиб, манфаатдорлик илтижида унга ҳомийлик қилиб келди, республика ташқи савдо ташкилотлари билан шартномалар тузиш ва уларнинг бажаришида «оталар» паноҳ бўлди. Унинг мадади билан 1990 йил 25 октябрда Ш. Шохназовнинг «Авт интернейшнл» фирмаси «Узгавлеснабс»нинг «Тол» фирмаси ўртасида валютага 25 миң тонна пахта толаси сотиш ҳақида шартнома тузилди.

Ильичевск портидан хоржий фирма маъназиди хужжатларига кўра 5 миллион 972 миң 878 долларлик 3,3 миң тонна пахта толаси жўнатилад.

Шохназов қолган қисмини олишдан бўйин товлар, нархин яна 9—10 фоиз туширишни талаб қилди. «Хам бўйидан уради, ҳам эвидан» дегани шу бўлса керакки, Шохназов ва Шукрулло Мирсаидовнинг бу «гардам»идан Ўзбекистон пахта толаси нархи туширилгандан қўрилган зарардан ташқари анча миқдордаги хомашени омборга жойлаш, порта сақлаш учун қўшимча харажатлар қилди, бу пуллар ҳам «қулони»ни ушлаб» кетди.

Ш. Мирсаидов 1991 йил 16 мартда «Авт интернейшнл»га хат йўллаб, шартнома бўйича тушадиган валютани Шведбанка ўтказишни бузурди. Аммо бу пулдан ҳам фойдаланиб қолишни йўлаган қаллоб Шохназов «Ату андрош трейдинг СССР» фирмасини тузиб, «президент» бўлиб олади ва оғайини Ш. Мирсаидовга валютани бу ёққа ўтказишни таклиф қилди. Қаллоб учун элюрт манфаати, дин, виждон бегона деганларидек, Ш. Мирсаидов «Узгавлеснабс»нинг эътирозига қарамай, қарорини ўзгартириб 11 апрелда ёзма равишида халқимизга тегишли валютани «Андрош трейдинг СССР» фирмаси ҳисобига Венага ўтказиб юборди ва «Узгавлеснабс»нинг назорат вазифасидан соқит қилди. Назоратсияликдан фойдаланган «Авт интернейшнл» фирмаси 5.972.878 доллар ўрнига 5.958.208 доллар ўтказди, бу 14 миң 690 доллар кам демандир. Ш. Мирсаидов мадади билан Шохназов 12 июлда валютани 72 миллион шиллинг миқдорига «Альфа-лавал» ҳисобига ўтказди. Мажбур «доллар — шиллинг» курси бўйича бу «йўнда» мажор Шохназов 96 миң 500 доллар уриб қолади. Бунинг устига, Ўзбекистон Республикасига тегишли маблагини «Авт интернейшнл» ҳисобиди ушлаб тургани учун банк 15 миң доллар қўшимча фойдани ўтказди. Ўзбекистонга тегишли бу маблагини ҳам хоржий фирма уриб қолади.

Ўзбекистон ҳукуматининг, унинг бошлиғи Ш. Мирсаидовнинг сабри тўғандир, деб ўйларсан! Э воҳ! Экин нафақат жумҳуриятда, балки собиқ СССРга манаман «малака»ли иқтисодчи» ҳисоблаган «хотамчи» Бош вазир ҳали низофонди ҳақида, рўйхатга олингани тўғрисида маълумоти бўлмаган, мажбур шартномаларни қўлиб равишида бузган фирма билан янги шартномалар тузиш учун музокаралар олиб боради.

Шу ерда бошқа бир воқеани ҳам ошкор қилсак, ахтирол, масала анча ойдиллаша керак. Жиний ишга жалб этилган хужжатларга қара, айни шу вақтда «Инвариант» қўшма корхонаси ва Шери Шохназов Бош вазирнинг ўғли Шукрат Мирсаидовни Венада ўқитишга, иш ўрганишга юбориш ҳақида музокара олиб боради. «Инвариант» Совет-Америка қўшма корхонаси ҳаёфата 1991 йил 27 апрелдаги мажлисининг 6-рақамли қайдиномасига кўра, республикадан «катта иқтисод ағаси» сифатида Шукрат Мирсаидов номзоди танлаб олинади. Орадан уч кун ўтар-ўтмас, 1991 йил 1 май (байрам) кун Шукрулло Мирсаидовнинг таъйини остида «Интерлока» фирмаси «Андрош трейдинг СССР» фирмаси билан ишчилик равишида яна 20 миң тонна пахта толасини шунга баробар гўшта алмаштириш ҳақида Ўзбекистонга зарарли янги шартнома тузилди. Бу шартномада хоржий фирма берадиган гўштининг миқдори ва манзили ҳам кўрсатилмаган, пахта толасининг нархи ҳам белгиламанган. Бунинг ахтирол «қўрмаган» бўлсалар, Нўд, кўз юмганлар. Бу «қўрили» оқибатида хоржий фирма пахтадан истаган баҳода сотиб, гўштин хоҳлагани нархда олиш имконини эга бўлган! Натияжада, «жаноб» Шохназов шартномада кўзда тутилмаган фойдага ҳам эга бўлган. Унинг миқдорини фақат худуд билдири, қолаверса, «банда»ларидан — Ш. Мирсаидов ва Ш. Шохназов хабардор қолмас.

АТУ фирмаси банк нафолати бермагани ва ўз мажбуриятини бажармагани сени белгилловчи қарорни эълон қилинди. Қирғизистон бозори икки ойдан бери қалқиб турибди. Миллий валютанин жорий этилиши қўшни республикалардан келган савдогарларнинг қайтиб кетишига сабаб бўлди. Кейин Президентнинг республикага худудда ҳар қандай валютани сотиш ва сотиб олишга ижозат берувчи бўйруғи бозорини бир мунча қонлаттирди. Бир неча кундан кейин миллий валютани жорий қилиш комитети эълон қилган қарор эркин валюта аъмомини бекор қилгач, бозорлар яна ҳузуллаб қолди.

Учун «Узагроиншек» раҳбарлари октябрь—декабрь ойларида Ильичевск портидан пахта толаси жўнатишни ман қилдилар. Аммо Ш. Мирсаидов 1991 йил 14 декабрда ташқи иқтисодий алоқалар вазирга тақриин бекор қилишни буқорди. Натияжада халқимиз ҳар миқсонига уч эгиллиб терган пахта толасининг яами 7 миң 275,5 тоннаси «Андрош трейдинг» фирмасига жўнатилади. Унинг баҳоси — 11 миллион 203 миң 400 доллардир. Бу пахта толаси эвазига хоржий фирма бор-йўли 5 миллион 694 миң 900 долларлик гўшт беради, маа бир ярим йилдирки 5 миллион 508 миң 500 доллардан домларан йўд. У ёнда эса собиқ «свадери» наловининг йўллари Шукрат Мирсаидов ялло қилиб юрибдилар. Уни Венадаги Остеррайхше лендербанка иш ўрганишга юборган «Андрош трейдинг» фирмаси шахсий қараматлар учун ўтган давр давомида Шукрат Мирсаидовнинг қўлига 72 миң шиллинг пул берган, у яшаган ва яшаётган уй хани учун 170 миң шиллинг ўтказган, Шукратга инглиз тилини ўргатган «Берлин» дархонасига 80 миң шиллинг тулаган. Бу ҳам камлик қилгандай, эркатой ўғил шахсий харажатлари учун фирма кассасидан амманининг чўнтагидан олгандек, ҳар ойда 8 миң шиллингдан олиб турган. 1992 йилда эса у ишга қабул қилганга, У ёнда ўғил — Шохназов паноҳида, бу ёнда — Шохназов Бош вазир Ш. Мирсаидов паноҳида. «Сиздан — угина, биздан — бугина» дегани шу бўлса керак. «Қайчи қудалариники»га ўхшаш бу ўйиндан халқимизнинг чўнтагига кўрт тушди. Бугун қаллоб адолат қармоғига, қонун тўрига ялинди.

Бу ёқда халқимиз пешонасидан тер қўйилди, бели майишиб пахта толаси етиштирилади. Бош вазир уни оғайинига пуллаб, эвазига ўғлини Ўзбекистоннинг жазирам қўишдан панада, гўзал маконларда йўнатиб қўлди. Эй, чарки фалак! Яна бунга қўнгли тўймай, «Еб тўймаган ялаб тўймайди» деганларидек, қариндошуруғларини ҳам уй-жўнатиб қилиб қўйиш пайига тушади.

Унинг кўрсатмаси бўйича Тошкент шаҳар халқ депутатлари кенгаши ижрокўмининг 1990 йил 9 февраль 61/3-7 рақамли қарорига кўра республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари — Госплан раисини Ш. Мирсаидовнинг акаси Хайбига, қариндоши Химатулло Раҳматуллаевага, акасининг хотини бўлишни Шохназов Саидовага мажбур қонуний хужжатларга хилф равишида навбатсиз ер акратиб беради. Айнан шу ижрокўм тасдиқлаган 1988 йил 23 ноябрдаги 558/23-17 рақамли хусусий уй-жўнатиш ҳақидаги низоимнинг 2-бандига кўра, камда тўрт кишилик оила ер олин ҳуқуқига эгадир. Хайб Раҳматуллаева оиласида эса бор-йўли уч киши бўлган. Бунинг устига, ўз йўли бўлган. Нахотки, «Бош вазир» акасининг уч кишилик оиласи бир уйга сиймай қолиб, янги ерга муҳтож бўлса? Шу низоимнинг 7-бандига кўра, ижрокўм қарор чиқариши учун 7 хил хужжат лозим. Холбуки, «хўжайин»нинг қариндошлари бу хужжатларни топширмаганлар. «Қонун биз учун эмас», деб ўйланган бўлса керак.

Шукрулло Мирсаидов устидан бўлган суд бизга мухтарлилик берган адолат таълимини кўрсатди. Энг юксак лавозимда бўлганнинг ҳам қилган қаллобликларини назорат қетмас экан. Қинғир иш қилса, «арбоб билан ҳам ўйнаш» мумкин экан. Ҳақиқат бор экан. Ким бўлишидан ва қандай лавозимини эгалладидан наъти назар, бандасининг олдига эмас, қонун олдига ҳар бир қаллоб жавобгар ва «тиз чўкиш»га мажбурдир. Ушбу жиний ишдан келиб чиқадиган яна бир ҳулоса шуки, Ўзбекистон давлати энди янча оёқда турмоқда, ундан биздан савдо-сотиқ қилишга ўрганимоқда. Табиийки, асалнинг теваригада қира паллалар айланишда, халқимизнинг пахтаси, тиллоси аτροφига хоржидан келатган ҳалол ишбилармонлар билан биргаликда товланмач, қўли кирлар ҳам ўралашади. Биз ҳамкор тан

лашни бизнишимиз, керак бўлса, етти ўлчаб, бир несишимиз лозим. Токи, деҳқонларимиз эрта баҳордан то кеч кузгача даладан бери келмай етиштирган бойликлар икки-уч ўғрининг, «халқаро» тоифасига айланмасин. Бунинг учун ҳамма иш халқининг қўли олдига бўлса, жамоатчилик назорати ўрнатилса, мақсадга мувофиқдир.

Айримлар амалга минса, теварига ҳеч кимни танимай қолади. Қўн фақат ўз чўнтагини кўради. Янги костюм-шым кийганидан шодмон, гўё шу кўзим унга ҳаммадан кўра ақали қилиб юборгандай, юриштириш ўзгаради, димоғи кўтарилади.

Энда гап бор: «Мансаб — подшодан, мартаба Оллоҳдан». Мансаби бор одамга мартаба ҳам берсин. Мансабга осон эришса бўлар, мартабага — ҳалоллик, ростгўйлик билан, нам сўзлаб, кўп иш қилиб эришилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди аъзоси Р. Алимуқолов раислигида ўтган суд Шукрулло Раҳматович Мирсаидовни Ўзбекистон Республикаси Жиний кодексининг 149-моддаси 2-қисми билан айбдор деб тоиди ва унга жазонинг умумий режимидаги меҳнат-ахлоқни тузатиш колониясида ўтатиш билан 3 йил муддатга озодиндан маҳрум этиш қарорини чиқарди. Президентининг 1992 йил 28 августдаги «Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон этилганлигининг бир йиллиги муносабати билан аф этиш ҳақида» фармонининг 2-бандига мувофиқ Ш. Мирсаидов жазодан овоз қилинди. Ундан етказилган зарар — 5 миллион 634 миң 670 доллар ундириб олинандиган бўлди.

Уч е беш тийин уриб қолган дўкондор гоҳ қаттиқ жазоланади. Собиқ Бош вазирга берилган жаза кимгадир енгил туолар. Аммо у шафқатни тушуниб етармикан?! Маҳамта Ганди айганидек, «Кечирмоқ — мардикдор, ожиз одам кечиролмайди. Авф этиш кучлилар фазилатидир».

Катта миқдордаги (ингирма икки миллионлик халқ кассасидан) «киссаурух»ни ўйлар экансан, жумҳурият, ҳатто «халқаро тоифа»даги қаллобининг турланлишига боқар экансан, Афандининг латифаси ёдга тушади: Наасридин қўшинининг олмасин олиб қўйинга солса, қўшини: «Ҳой, тақсир, нега бизнинг оқини нима умарасиз?» дебди. «Уйда ўтирсам, шамол кўтариб, сизнинг олмангиз тепа-сига келтириб ташлади», деб жавоб берибди Афанди. Қўшниси: «Хўш, унда дарраҳдан наста тушинг, олман олман!» — деса, Наасридин: «Хўш, сиз нега хотинингизга қовуш олиб бермайсиз», деб жавоб қилибди. Қўшниси: «Олма билан хотининг нима алоқаси бор?» — деса, Афанди: «Ҳей, гап кетидан гап келадид-да», деган экан. Шунга ҳудуди сибик вице-президент Ш. Мирсаидов ҳам ўзининг жиний ишга сийсий тус беришга бир неча марта уришиб кўрдиган. Энди у кечиримни тушуна, қошки, 22 миллионлик халқнинг ҳақини йўқ қилган «вице-президент» яна «инсон ҳуқуқлари» ҳақида гап сотиб юрармикан?! Инсоннинг ҳақини еб, унга «хўқуқ» сураб юриш қандай қовушади?

Ўйлаб қолсан киши: юксак лавозиминг бўлса, қорқоворинга қараб турган хондиларинг бўлса, яна нима етмайди? Еганинг — олдинда, емаганинг — кетинда. Ш. Мирсаидовнинг тақдирин бизга нафс балоас бўлиб кўринади. Додонос айтидларки, пул ҳар нарсага қодир дейдиган одам, пул учун ҳамма нарсани қилишдан ҳам тоймайди. Инсон очкўз бўлса, унинг демига, оғинга ўз келажига ҳам қириб кетар экан. Энг катта бойлик — қўн тўқилдири. Олқоқ баддисининг қўзини тўқ қилинган-да...

Бир нарса аён — Ўзбекистон давлати бунёд бўлаётган маъсулятлик, залворли кунларда ҳар бир фазандан юртга қувват бўла билиши керак. Бегона юрт Ватан бўлмайди. Гарчи унинг доллару билонларини қўнқоқа екиб ишқилдас-да... Ким Ватанга тегишли бўлмаса, у инсониятта ҳам тегишли эмас.

Элдор ҲАҚҒУИ.

Қайта ишлаш саноати

● СУРАТЛАРДА: 1. Корхонанин тажрибали қадоқловчиси Фарида Эргашева. У тўққиз йилдан бери шу ерда фидокорона меҳнат қилиб, жамоанин хурмат-эътиборини қозониб келаяпти. 2. Комбинат раҳбари Бахтиёр Қодиров.

МАҲСУЛОТ МИҚДОРИ,

Чигит — пахтанинг юрғи. Колхозчиларнинг эртақ кеч тер тўкиб ишлашлари тўғрисида пайкаллардан йил бери олган «оқ олтин»нинг уруғи. Унинг пўстлоғи молларга емил, мағзин эса — ёғ ва ҳоқоно. Энг сўнида кунжава, Демак, дастурхонга фазу, кийимларга тозалик берувчи.

Тошкент ёғ-мой корхонаси пойтахт вилояти, Сирдарё ва бошқа жойлардан хом ашё олади. Пойтахт аҳолисини қудлик эҳтиёж моллари билан узлуқсиз таъминлайди. Чигит ёғи келлар пайтларда тақчил моллар бўйича қўн олган. Лекин, хом ашё кам экан, деб, қараб туриш ҳам ярамиди. Бунинг тўғри тушуниш аҳли жамоа Ватанимизнинг қудратли, салоҳиятли давлатлардан бирига айланishi учун тинмай меҳнат қилишга, дастурхонини хилма-хил маҳсулотлар билан тўлдирish харақатидар. Бунинг учун эса изланish керак, билим, тадбиркорлик зарур.

Биз корхонага борганимизда одамлар аллақонан иш билан машғул эди. Усуналар шовқини эшитилди. Егининг ёрими ҳиди димоққа урилади. Дарвозадан кираверишда чап томонда «Маргарин» ишлаб чиқариш бўлими деган ёзув кўзга ташланади. Корхона ҳудуди тоза, кўрсаткичлар, шорлар, ҳикматли сўзлар давлат тилида чиройли қилиб битилган.

Корхона раҳбари Бахтиёр Турмунов Қодировни маргарин бўлимида учратдик. — Ҳар кун дастлаб ишчиларнинг ҳолидан хабар олмасам, мосламаларнинг мўътадиллигини билмасам, қўнлим тинчимайди, — дейди у.

Шундан сўнг ишлаб чиқариш жараёнлари билан танидик. Иш сурати ва ҳажми охиб бораётганлигининг гувоҳи бўдик. Ишчилар муқаддас Ватанимиз мустақил бўлганидан, корхона ҳам эркинлик шамолдан баҳраманд эканлигидан хурсанд. Чет эл фирмалари билан ўзаро алоқалар тобора кучайиб, маҳсулотлар тури ва хили бойимоқда.

Малазия республикаси билан ҳамкорлик натижасида палма ёғидан маргарин тайёрлаш услубининг мўътадил техник ҳолатлари, маҳсулот таркиби ўрганилди. Ниҳоят, сариёвдан қолшимайдиган палма маргарини ишлаб чиқариш бўйича хужжатлар имзоланди. Бир гуруҳ мутахассислар эса Беларусь давлатининг пойтахтига бориб келиди. Ушбу сафарнинг натижаси ўзлароқ малаёзон полиетилен халталарга қадоқлаш ўзгаришидир. Корхона шу янгилик тўғрисида аниқгина маълумотларни тежаб қолтиришга эришди. Бу йил 20 тонна пёнка ана шу мақсадда керак, аммо бу масала давлатлараро бидати мувофиқ ҳал этилиши кўнлимизда. Амриқонинг «Дювер» фирмаси билан «Дўстлик» ришталари боғланган. Тошкентлик мутахассислар амриқонлик ҳамкасбларидан чигит қилишни — акратитини тезкор услубини ўрганишди. Улар усунуларни жиҳозлар юборишади. Ўз навбатида Тошкентдан 2 йил мобайнида лент олиб туришади. «Омега» кичик корхонаси билан тузилган шартнома ҳам фойдаланиши қўнли. Яъни 12 та махсус режктор тўғрисида сикки мосламаси узлуқсиз ишлаш қобилиятига эга бўлиди. Чигит ёғи тоза чиқатиш, экологияга ҳам зарар етмайпти. Маҳсулотларининг тури ҳам рағ-баранглишиб бори-

ТУРИ КЎПАЯДИ

ТОШКЕНТ ЁГ-МОЙ КОМБИНАТИ ЖАМОАСИ ШУНДАЙ ЭЗГУ НИЯТ БИЛАН МЕҲНАТ ҚИЛМОҚДА

● Корхонанин маргарини ишлаб чиқариш бўлимида қўнли турдаги маҳсулотлар тайёрлаш ўзлаштирилади. Бу ерда маҳсулот ҳажмининг кўпайтириш билан бирга унинг сифатини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор берилади. Ушбу суратда маргарин ишлаб чиқариш бўлимида бошлигининг ўринбосари Мастура Тошкенбоева ва корхонанин жонқуяр хондиларидан Фахриддин Жумаев янги маҳсулот ёрдигини кўздан кечиршимоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

лиқда эса, экстракция тармоғини қайта таъмирлаш юзасидан лойиҳа тайёрлаб қўнлиди. Бундан ташқари турмоқлардаги музокалар, пули, муҳтож бўлиб қолганда 3 миңдан 25 миң сўмгача ёрдам пули, корхонага қарашли «Настири» сикат-гоҳига 24 кунлик дам олиш эскирган бинолар ҳам ишга яроқли ҳолга келтирилади.

Қатор йиллардан буён чигит қилини ва кунжава омборларидан теварак-атрофга чанг тарқалиб, одамларнинг соғлиғига, ўсимликлар ривожига жиддий таъсир кўрсатаётган эди. Айни чоғимизда ҳал усули билан чигитни ушлаб қоладиган қурилма бунёдга келмоқда. Ишчиларнинг олтинга тенг вақтин бехуда ўғрилладиган валлонларга маҳсулотни юқлаш, хом ашёни тушириш ишларини механик усулга ўтказилди. Корхона қувватининг оширилиши тўғрисида иссиқ суваравбатда Тошкентдан 2 йил мобайнида лент олиб туришади. «Омега» кичик корхонаси билан тузилган шартнома ҳам фойдаланиши қўнли. Яъни 12 та махсус режктор тўғрисида сикки мосламаси узлуқсиз ишлаш қобилиятига эга бўлиди. Чигит ёғи тоза чиқатиш, экологияга ҳам зарар етмайпти. Маҳсулотларининг тури ҳам рағ-баранглишиб бори-

миз омилкорлик кўрсатмас эканлиги, ҳеч ким четдан келиб бизни Ўзбекистон қилиб қўрмаганай. Шунинг учун ҳам рағрату шижоатининг намунасини Навоидан, Фаридидин Агтордан, Муқаннадан, Намоз қаҳрамондан олайлик. Жалолидин Мангубердиек қийинчиликка тик боғрайлик. Эҳтимол, бу гаплар кимгадир баяндашаров туюлаётганлар. Лекин, шояммасдан, ахтирсиз бериладман ўйлаб кўрасиз! Биз бугун ўйдамасак, бутун қайғурмасек, бутун мустаҳкам томир ёймасак, юртни ким оёб этай, Оролнинг ким тиклагай? Келинг, тадбиркордан намуна олинг, ўзгаллиқни қидиринг оддий ишлардан!

Шундай қилиб, Тошкент ёғ-мой корхонасидан қайтар эканмиз, эшикларданги ёзувлардан, кўрсаткичлардан, битилган ҳикматли сўзлардан ўзбекона руҳини ҳис эдик. Корхона ҳудудига келган кўча дўнонда сотилаётган гўшт маҳсулотлари олдида наўбат билан келиб, шояммасдан ўз ҳисасини хариб қилаётган ишчиларнинг юзиданги мамнулини бошқаларга ҳам кўчсин деймиз.

Тўққиз ЕРҚУЛОВ, «Қишлоқ ҳақиқати» муҳбири.

ОЛАНДА НИМА ГАП?

● Қозғонистон Бош вазир Сергей Терешченко Россиянинг 1993 йилда Қозғонистонга кредит бериш учун қўйган шартларини «Қозғонистон» рубль зонасидан чиқаришга ундаш» деб баҳолади. Чунки, бу кредитлар чет эллик ҳамкорлардан олинмаётган ташқи қара таллабларига тенглаштириб қўйилди, деди у ҳукуматда бўлиб ўтган кенгашда. Россия билан Қозғонистон ўртасида

ги савдо-иқтисодий алоқалар ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлишига қарамай, кейинги вақтда жуда ёмонлашиб кетди. Бош вазирнинг фикрича, бу нарса яқкала мамлакатнинг қўнлига қорхоналари хўжалик фаолиятини бутунлай издан чиқариши, энергия таъминотини чигаллаштириши, ишсизлиқни ва ижтимоий кескинлиқни кучайтаётгани мумкин.

● Қирғизистон Республикасининг маъмурилари моллар ва хизматлар нархининг тўхтовсиз охиб боришини бўйруқ ёрдамида жонивларга қарор бердилар. Бу ерда иллий валютани жонивларий этиш комитетининг нархонавининг энг юқори поғона-

сига белгилловчи қарорни эълон қилинди. Қирғизистон бозори икки ойдан бери қалқиб турибди. Миллий валютанин жорий этилиши қўшни республикалардан келган савдогарларнинг қайтиб кетишига сабаб бўлди. Кейин Президентнинг республикага худудда ҳар қандай валютани сотиш ва сотиб олишга ижозат берувчи бўйруғи бозорини бир мунча қонлаттирди. Бир неча кундан кейин миллий валютани жорий қилиш комитети эълон қилган қарор эркин валюта аъмомини бекор қилгач, бозорлар яна ҳузуллаб қолди.

Олий Кенгаши қабул қилган «Божхона тарифи тўғрисидаги қонун» 1 июлдан бошлаб Калининград вилоятида амал қила бошласа, бу ердаги эркин иқтисодий зона юдуз кўрмай жон бериши турган гап.

Мазкур қарорнинг 4-моддаси ўтган йил декабрда миқдорида учун берилган имтиёзларни бекор қилди. Бу эса ўлка иқтисодини оғир аҳволга солиб қўйди. Замонавий ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ва ҳатто маҳсулот ишлаб чиқара бошлаш учун катта маблага сарфлашга жазм қилган корхона ва фирмалар ағбор бўлиш ҳавфи остида қолади.

Агар Россия Федерация-

МАМЛАКАТ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФЕРМЕРЛИК ҲАРАКАТИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОННИ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН, АНДИЖОНДА ҲАМ ЮЗЛАБ ОИЛАВИЙ ФЕРМАЛАР ТАШКИЛ ЭТИЛДИ. УЛАР ЭЛ-ЮРТ ДАСТУРХОНИГА БОҲОЛИ ҚУДРАТ НИСБАТАН АРЗОН НАРХДА ГЎШТ ВА СУТ ЕТКАЗИБ БЕРИШАЁТМР.

ТААССУФКИ, БЕШ ҚУЛ БАРОБАР ЭМАС, ДЕГАНЛАРИДЕК ЯЙЛА ТУГАНОҚ БЎЛАЁТГАН, ЭСКИ ҚОЛИПДА ИШ ЮРИТИШНИ ХУШ КЎРУВЧИ ТУРАЛАР, ФАҚАТ УЗНИНГ УЯЛАЙДИГАН ФЕРМЕРЛАР ҲАМ БОРЛИГИ КИШНИНГ РАҲЖИТАДИ. ҚУЙИДАГИ ҲИКОЯМИЗ МУАММОЛАР ВА ФЕРМЕРЛИК ҲАРАКАТИГА ТУРЛИЧА МУНОСАБАТЛАР ҲАҚИДА.

ТЎСИҚЛАРНИ ЕНГИБ

ИСҲОҚЖОННИНГ асли касби ҳайдовчи. Марҳамат тумани марказий касалхонасига қарашли «тез ёрдам» машинасида бошқаради. Бир кун ишлаб эртасига дам олади. Қўли бўшади дегунча курадан бери келмайди. Бу одат унда болалигидан бор. Мол бошич жону дили.

Бир кун район раҳбарларидан бири унга шундай деди: — Чорвада сенга ўргатишимиз керак. Талбиркорнинг иши юришадиган давр бўлди. Фаолиятингни кенгайтирсанг дейман. Эйлаб кетишига ишонаман. Қандай ёрдам керак бўлса биздан.

Шу гап унга далда бўлди. Енг шимариб ишга киришди. Давлат банкidan 30 минг сўм қарз кўтариб бозордан 4 та буюғ ситир сотиб олди. Фермерни «Пахтакор» жамоа хўжалиги оталингга беринди. Жамоа бошқаруви раиси Мўминжон Сайдов талбиркордан кун ора, хабар олиб турди.

Барибир Исҳоқжонга қийин эди. Бир кун тондан тонгача молхонада куймаланса, эртасига ишга югуради. Аниқса, молларнинг оғзи кўкка текканда, ташвиши кўпаяди. Тракторлардан тушириб олинган кўк бедани унга ташиб, кўритиб, фармага босиб, бунинг устига жониворларнинг уч маҳал емиши, кечки сонига унаш, хуллас бош қашинга қўли тегмайди. Яхшиямки ўйил-қўшлари, келинлари ёнига кирган.

Ваҳожон тумандаги жамоа хўжаликларининг бирида муҳандис. Сўғилларнинг қарови унинг зиммасида. Орифжон ҳам тиним билмайди. Ем — хашак таъминоти, ветеринария хизмати, хуллас, ҳаммасига қарашади. Кенжаси Хамиджон мактабдан қайтди дегунча ёрдамга шошляди. Турмуш ўрғон Сонидохон, келинлари ситир соғиш билан банд.

Бир кун Исҳоқжон Зайниддинов молхонани айланиб юрarkan, охурага суяниб мураббат кенжа ўғли Хамиджонга қўли тушди. Фарзандига жони ачиди. Чамаси бироз тин олгани ўтирган чорводан ухлаб қолган.

— Фермерликнинг номи қийинчилик билан топиларкан, бодаларнинг ҳам тинчасини кўритиб юбораямиз — деди ўзига ўзи.

— Майли меҳнатда пишгани яхши, — деди сал нарида жониворлага ем тарқатиб юрган умр йўлдоши.

Қийинчиликлар ўз йўлига, лекин бир гап фермерни жуда ўйлатиб қўйди. Давлат банкidan одам келиб кўтарилган қарзни уч кунда қайтаришни тайинлаб кетди. Исҳоқжоннинг боши қотди. «Банк билан қарзни узиш юзасидан беш йилга шартнома тузилган бўлса? Бирдан-бирга 30—40 минг сўм пул топишимиз ўзи бўладими?» Маслаҳат сўраб район раҳбарларидан бирига учради. У «билмасам» дегандек елка қиснидан нарига ўтмади. Бор-е, деб икки-уч молини сотмоқчи ҳам бўлди. Бироқ яхши ўсиб келаётган жониворларни кўзи қиймади. Шунича меҳнат бир кунда соғирлариди? Охири ўйлаб-ўйлаб қўлиб юрган ял-янги «Ингули»-сини сотди. Қарзидан узишди. Моллар сони 1992 йилга келиб 14 соғин ситир, 30 та буюғча кўпайди. Ҳа йили давлатга 5 тонна гўшт, 10 тонна сут сотилди. Гўштан топширилган сўғилларнинг ҳар бири 450 килограммдан тош босди. Молхонани кенгайтириш зарурати туғилди. Гўшт, сут сотишдан келаётган даромад ҳисобига 50 бош жониворга мўлжалланган 2 та ёлик ва қишлоқ буюғи кўтарилди. Сўғил фермер мавриддини топиб рақсандан 3 гектар ер сўради. У ҳа, ё йўқ демади. Гапни бошқа ёққа бурди. «Раисга ҳам қайи — кўнглидан ўтмади. — И. Зайниддинов, — сабарона ерлар ҳисобли. Давлатга пахта, дон, чорва, ва сабзавот маҳсулотларини сотиши керак. Қўл остида қанча деҳқон, чорводор бор...»

Лекин масаланинг иккинчи томони ҳам унга тинчлик бермасди. Бир эмас ўйлаб қорамол бор. Ем-хашак ўздан чиқмас қийин, зарар устига зарар кўраверади. Утган қишлобда хашак еттимай, бош урмаган жойи қолмади. Ҳа, эриш фермер қантосиз қўш дегани.

Туманининг ўша пайтдаги ҳокими Қоибжон Обидовга учрашганида, мушкулди осон кўчди. Талбиркор раҳбар илқонини топди. Бир ҳафтадаёқ фермер хўжалигига Шўр-қишлоқ мавзесидан 3 гектар бўйсилдоқ ер ажратилди. Ишлар юришди кетди. Бултур шу 3 гектар ерда, 28 тонна маккажўхори дони етиштирди. Қорамол 28 бошга етди. Улардан 7 таси эолдор ситир. Қолгани новбостлар. Шунинг ҳисобидан давлатга 50 тонна сут, 3 тонна гўшт сотди.

Энди қўлини қаёққа узатса етди. Ойига оила бюджетига минглаб сўм кирим тушиб турибди. Трактори, донни майдалаб ема айлантиришдан тегирмони бор. Топилган даромадининг етидан бирида маҳалладошларнинг ҳақи бор дейди фермер. Хайит ва байрамларга жонивор сўйиб, қилқонини 300 сўмдан тарқатади. Савобталаб чорводор бу йил давлатга 60 тонна сут, 4 тонна гўшт топшириш ниятида оила аъзолари билан астойдил меҳнат қилмоқда.

ИНСОФНИ УНУТГАНЛАР

КИМСАНБОЙ Маткаримов фермер бўлиш истагида бир-лашма раис Эргаш Раҳимов ҳузурига кирди. Эргаш ака янгиликка ўч раҳбарлардан. Бу гап унга маъқул келди. Бош иқтисодчи, муҳандис, ҳосилотни йўқлаб янги рўзғорга қўмақлашни йўлларини маслаҳатлашди. Кимсанбой банкда 30 минг сўм қарз олди. Енг ҳосилдор ердан 25 гектар ажратилди, экинзор ҳосилга киргунча, ем-хашакдан бирлашма қарашадиган бўлди.

Биринчи йилиёқ 25 гектарга экинган бугдойдан мўл-ҳосил олинди. Ортиқчасини сотди. Бугдойдан келган даромад ва қарз ҳисобига 20 қорамол, 8 ситир, 7 та қўй сотиб олди. Шундай қилиб Хўжаобод районидagi Мадиев номи агроасаноат бирлашмасида йирик фермер хўжалиги иш бошлади.

Фермер ўйлаб кўрса, каттагина мулкка эгаллик қилапти. Бирлашма раҳбарияти эса кундалик юмушларга ўралашиб, ўзи билан ўзи овора. Иккони борми, фойдалансинда... Узингни бил, ўзгани қўй деганларидек, рўзгорини мустаҳкамлашнинг пайига тушди. Бирлашмага гўшт, сут топшириш юзасидан оғиз кўпиртириб берган ваъдасини унутди.

Фермер хонадониди бўлган одам унинг ишбилармонлигига тан қўймай илқони йўқ. Бир томонда дангиллама иморатлар, бир томонда кўра тула мол, қўй. Тагида гизингиланган тойдек ял-янги «Жигули». Президент фармонлари шарофати ила қишлоқ деҳқони хонадонига кўт-баранга кириб омбори донга, тандири нонга, бостирмаси молга тўлди.

— Олмоқнинг бермоғи бор, дейдилар қадимдан, — сўхбатга тортимиз Кимсанбойни. — Эшитишимизча фермер хўжалигиниёқ ташкил топганига икки йил бўлибди. Шу вақтгача бирлашмага қанча гўшт ва сут топширидингиз?

Кимсанбойдан саволимизга тайинли жавоб ололмадик. Нима ҳам десин. Давлатга на ва бирор килограмм гўшт ва на сут берган. Қани инсоф, диёнат? Давлат унга кўпга нафи тегсин ва шунинг орқасидан ўзи ҳам тўқ, фаровон яшасин, деб қарз бермаганмиди. Қарамолда беш-ўн эмас 45 бош қорамол бор. Шундан 27 таси ситир. Яна 10 та қўй, 3 бош от боқилмоқда. Хўш, уларнинг гўшти, сүти қаерга кетяпти?

Фермер билан бирлашма ўртасида тузилган шартнома қаерда қолди, дерсиз. Шартноманинг ўзи йўқ экан. Шартнома тузиш, унинг бажарилишини назорат қилиш билан икки йилдан буюв ҳеч ким қизиқмаган. Нима бу, масъулиятсизликми ёки бошқа бирон «сири» борми? Йўлдоши Қўчқоров бош бўлган фермер хўжалигида ҳам

ана шундай эгасизликка дуч келдик. Унга бирлашма томонидан 15 гектар ер ажратилган. Бироқ деҳқон хўжалигини ташкил қилиш бўйича Қонунида белгиланган талаблар — ерга эгаллик қилиш ҳақидаги туман ҳокимлигининг қарори, давлат акти, қишлоқ кенгашининг фармони, ўзаро шартнома матнини кўрмадик. Фермер ихтиёридан 60 бош қорамол, 20 бош ситир, 300 бош қўйдан олинган чорвачилик маҳсулотлари қаерга кетаётганлиги биз учун қоронғулигича қолаверди. Шуми ҳукуматимиз раҳбарлари яратиб берган имкониятларга раҳматлари? Шуми фермер бўлишдан асл мақсадлари?

Бу борадаги аҳволни батафсил ўрганиш ниятида туман деҳқонлик саноат уюшмаси раиси Абдулаҳад Қурбонов билан суҳбатлашдик. Маълумотларга кўра ҳозир районда 106 гектар ерга эга бўлган 35 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Лекин уларнинг 11 таси ҳалгача ҳокимият рўйхатидан ўтмаган. 18 таси чорвачиликка яхтисослашган бўлиб, уларда 353 қорамол (шундан 189 бош ситир), 335 қўй, 90 та парранда, 14 бош от боқилмоқда.

Оилавий фермерларни молиявий рағбатлантириш ҳам сўт, 21 фермерга давлат банкidan бор-йўри 960 минг сўм пул ажратилган, шундан 231 минг сўми қайтарилган. Хўжаликларни транспорт воситалари, трактор, уруғлик билан таъминлаш ўлда-жўлда. Атиги 4 та фермер хўжалиги 5 та трактор, битта комбайн, битта автомашина, 2 та

Жамоа хўжалиги бошқаруви Р. Дадамирзаев ихтиёридаги 64 қорамолдан атиги 13 та ситир зўрма-зўр маҳсулот бераётгани, бунинг устига қолган гунаҳини, навосларни боқиб қолхоз зиммасига тушайтганлигини ҳисоб-китоб қилиб ер беришни рад этди. Наҳора, жамоа хўжалиги ҳақи, Бординги, фермер учун ер ҳам ажратилди, дейлик Уни ҳайдап, экин, иллов беришга трактор керак... Раҳим-жонинг бир оёғи ниҳонасида бўлса, фермадаги юмушларни ким саралаямлайди? Боқувдаги ситирлардан ташқари 12 бош новбост, 16 гунаҳин, 13 та буюғларга ким қарайди? Унинг устига зооветеринария хизмати, хуллас, бу юмушлар бир-икки кишиники эмас. Беш-олти одамга етиб ортади. Бу ўрида раисни айбламаслик даркор. Эеро, ҳуқуқини билган бурчинни ҳам унутмасин... Пахта, овод туманида шу кунларда 16 та фермер хўжалиги мавжуд. Улар учун 51 гектар экинзор ажратилган. Қорамоллар сони 457 бош бўлиб, шундан ситирлар 116 та, яна қўйлари бор. Фермер хўжаликлари шу йилнинг биринчи чорагида давлатга 13,4 тонна гўшт, 2,9 тонна сут сотишди.

ЁРДАМГА МУҲТОЖ

Оймиқшилоқнинг Азимий кўчасида яшовчи Қодиржон Ризаевнинг эрталабдан буюв ичига чироқ ёқса ёришмай.

«Дўстлик» ижара ширкати хўжалиги Нишон районидagi йирик чорвачилик хўжаликларидан ҳисобланади. Бу ерда 780 бош қорамол бўлиб, улардан 270 боши соғин ситирлардир. Соғувчилар орасидаги мусобақалда Тўлиш Бакирова, Нигора Янгиева, Момогул Ҳайдарова, Турсунои Қўлдошева ситири чорводорлар пешқадамлик қилишляпти.

СУРАТДА: илгор ситир соғувчи Нигора Янгиева. Ш. СУЛТОНОВ олган сурат.

Муаммо, мулоҳаза, танқид

ҲАҚИҚИЙ ФЕРМЕР ХАЛҚНИ ЎЙЛАЙДИ

прицепли аравага эга, холос. Шуниси ачинарлики, 1993 йилининг 19 мартгача 19 та фермер хўжалиги давлатга бор-йўри 19 тонна сут сотган. Аксарияти юқорда айтганимиздек, ўзи билангича иш юритамоқда.

МУЛОҲАЗА: Фермерлик ҳаракатидаги муаммоларнинг ечимни кўп жиҳатдан деҳқончилик-саноат уюшмасига боғлиқ. Уюшманинг молиявий юмушларини тартибга солувчи бош ҳисобчи билан суҳбатдан маълум бўлдики, турли қийинчиликлар туфайли мутахассислар жойларда муаммоларни ўрганиш имконига эга эмас. Транспорт таъминоти тўғрисида гапирмасам ҳам бўлади. Ҳокимлик, уюшмага фермерлардан тўхтовсиз келаётган шикоят хатлари шундан далолат беради.

ҲУҚУҚИНИ БИЛАДИ, БУРЧНИЧИ?

Ушбу оилавий фермага қадам ранжиди қилиб қўнглимиз кириб торди. Тўрт томондан елвизак уриб турибди. Жониворларга назар ташлаб, ачиниб кетдик. Аксарияти тўйиб озиқланмаганидан қовурса саналиб турарди. Охурларда сомондан бошқа емиш кўринмасди.

Устига-устак молхонанинг санитария ҳолати қониқарсиз. Чор-атрофда гўн гараму уюлиб ётибди. Егингарчилик кунларда молларнинг қорингача балчиқча ботишини бир тасаввур этинг.

Бостирма Егинасидagi 50 сотихлик экинзор бекор ётибди. Кузада ақали рож еки беда экинларда қани эди. Шу ерда айланб юрган йигитни тургунга тортиқ. Биласик, у милобзор Омаджон Йўлдошев бўлиб, фермер Раҳимжон Дадамирзаевнинг жияни экан. Раҳимжоннинг касби ҳуқуқшунос.

Хўжалик фаолияти билан танишиш жараёнида қўй-дагилар маълум бўлди: у 1989 йилида Р. Дадамирзаевнинг шахсий маблағи ҳисобига «Коммуна» жамоа хўжалиги ўраминида ташкил топган. Бироқ жамоа хўжалиги билан фермер ўртасида маҳсулот топшириш юзасидан ҳеч қандай шартнома тузилмаган. Жамоа хўжалиги ҳаваскор чорводор хонадонидagi 100 бош қорамолни хашак билан боҳоли қудрат таъминлаб, бунинг авазига фермердан сут олиб турган.

Хўжаликка янги раис келгач, фермерга нисбатан талаб-авазларини оширди. Аслида шундай бўлиши керак. Қолаверса Р. Дадамирзаев сарф-харажатларини тарозига солиши, қанча маҳсулот етиштириб, унинг қанчасини давлатга сотиши ҳақида қолхоз билан шартнома тузиши лозимлигини ҳуқуқшунос сифатида билиши шарт. Қолбуки, деҳқон хўжаликлари тўғрисидаги Қонунида бу ҳақда аниқ белгиллаб қўйилган. Бироқ Р. Дадамирзаев ана шу талабларни четлаб ўтиб раисдан ер ажратилишини сўрагани-сўраган.

ди. «Тарғили» икки кундирки, ўтдан-емдан қолган. Куюн-майдини, бутун хонадонини шу говмиш боқайди. Худо кўрсатмасин бирор қори ҳол рўй бера, ҳозирги қимматчиликда бозорга йўллаб бўладими? Қодиржоннинг кўз олдига деҳқон бозори ёнида жойлашган зооветпункт келди...

Пункт мудири Илҳомжон Насриддинов унинг ташвишли чеҳрасига назар ташлаб нима гаплитгани пайқайди. Сўраб-суриштириб ситирнинг касалини аниқлади. Дори-дармонлар сақланмаган жомадонини очди. Керакли дорини тополмади шекили, бўшади. Илҳомжоннинг диққат бўлаётганини сезган ҳамкасби Муроджон Қодиров жонига оро кирди:

— Ташвиш қилманг, биттасини тишимнинг ковагида «ақлаб юргандим. Ҳозир келтираман, — дедида шошилиб хонадан чиқди.

Хайвонот шифохонасини очиб ва ишга туширишда асосий мутасадди туман шахсий ёрдамчи хўжалик эгалари уюшмаси, қишлоқ кенгаши, район саноат-деҳқончилик уюшмасининг катта-кичиги омулча куч-ғайрат сарфламади. Пункт учун бино ажратилди, зарур ускуналар, асбоб-анжомлар билан таъминланди. Пункт хўжалик ҳисобиди бўлгани учун мудири Илҳомжон Насриддинов пуллик хизмат кўрсатишдан тушган маблағ ҳисобидан маош олади. Ерданчиси Муроджон Қодировга эса маблағ тақсирлигидан. Ойим ширкатлар уюшмаси орқали маош тўланмоқда. Чорва моллари ва паррандаларини даволати, уларни суғийтириш, касалликларнинг олдини олиш, қўшхона ва қасбобхоналарнинг ветеринария-санитария ҳолатини назорат қилиш шу 2 нафар ходимнинг зиммасида.

Қўрнинг турибдики, иш қўлами кенг, шароит эса... Қишлоқ хонадонлариди қорамоллар бош сони тўхтовсиз кўпайиб бормоқда. Масалан, икки фермер ихтиёрида 60 га яқин қорамол парвартиланмоқда. Ақолида қорамоллар бош сони 9 мингга яқинлашди. Яна 6.415 қўй, йилки ва 13.400 та парранда бор. Мол бозори, 13 та қасбобхона, қўшхонанинг ветеринария-санитария ҳолатини назорат қилиш пункт ходимлари зиммасида.

Зооветпункт билан зооветуластка ўртасида катта молиявий фарқ бор — дейди М. Қодиров. — Пунктда 2 та ходим ишласа, участкада 5 ходим меҳнат қилади. Оймиқшилоқда ҳам туман ҳайвонот касалликларига қарши кураш станциясининг бўлимасини очиб пайти аллақачон етди. Ериқишлоқ, Қатортоқ, Пахтакор қишлоқларида ана шундай бўлималар ишлаб турибди. Ақолисининг аниқлиги, ҳайвонлар бош сони бўйича Оймиқшилоқдан кейинда турадиган Тешиктош мавзесида участка очилган.

Бахтиёр Солиев, Улуғбек номидаги кўчада истиқомат қилади:

— Пункт ходимларининг тиббий хизматидан нолийдиган жойим йўқ. Кечасими, кундузиюми улар ёрдамга тайёр. Аммо дори-дармон ўрнини ҳеч нарса босолмайди. Ситиримиз керакли дори вақтида топилмаганидан нобуд бўлди. Эссиз, рўзгоримизнинг бир томонини кўтариб турувди...

Тўхтасин Қўчқоров, Бобур номидаги кўчада яшайди:

— Тўққиз бош қорамолимиз бор. Шукр, дастурхонимиздан сут, гўшт ўзилайди. Янида жониворлардан бири қовуш қайтармай қўйди. Зудлик билан пунктка келдим. Мутахассислар хонадонимизга етиб келишди. Жониворнинг иссини тушиб, илпашка очиларини деб, бироз пахта мойи, наманоли сув ичириб кўрдик. Барибир фойдаси бўлмади.

● Бухоро районидagi

Усмон Юсупов номи жамоа хўжалигида Мустафо Файзуллаев бошчилик қилаётган оилавий фермерлар жамоаси 200 бош қорамолни парвариш қилаёттир. Улар жорий йилда 30 тонна гўшт ва 60 тонна сут етиштириб, халқ дастурхонини мўл-кўл чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш иштиёкида астойдил меҳнат қилишмоқда.

СУРАТДА: фермер М. Файзуллаев.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

Мутахассислар билан суҳбатда бошқа муаммолар ҳам мавжудлиги аниқланди. Биринчиси, зооветпункт биноси масаласи. Бинонинг қишлоқ марказида жойлашгани қийинчиликлар туғдирмоқда. Сабаб, пунктнинг қор айланаси деҳқон бозори, қишлоқ матлубот қамияти билан қуршалган. Ҳайвонларни, эмлаш, суғийтириш, бошқа тадбирларни ўтказишга шароит йўқ. Енг маъқули қишлоқ четидagi мол бозори. Егинасидagi ташландиқ бино таъмирланса, барча тадбирларни амалга оширишга имкон яратилади. Энди, ҳамма гап қишлоқ кенгашида, қолаверса молиявий масалаларни ҳал этадиган виллоят деҳқончилик-саноат уюшмасида қолди.

МУШОҲАДА: Фермер хўжаликларига ер ажратиб ва ундан фойдаланиш шу куннинг долзарб масалаларидан. Ҳолбуки, Президентимизнинг 1991 йил ноябрдаги Фармонида фермерлар учун ер фондини ташкил қилиш, бунинг учун пахта, майдонларни қисқарттириш ҳисобига ер захирасини яратиб тўғрисида тегишли вазирларга фармойиш берилган. Вазирлар Маҳкамасининг бу ҳақдаги қарори ҳам ҳаммага маълум.

Виллоят деҳқончилик-саноат уюшмасининг 1992 йил январдаги, шунингдек, виллоят ер тузиш ва ердан фойдаланиш инспекциясининг 1992 йил 7 февралдаги қарорлари, да Президент фармони асосида фермер хўжаликлари учун 12 минг гектарлик ер фонди ташкил этиш белгиланган эди.

Аммо ҳозиргача топшириқ 16 фойзга бажарилган, холос. Президент фармони, ер фонди бўла-туриб айрим туман ҳокимликлари расмий учунгина тадбир белгилаб, фермерларга ер ажратишга сансалорлик қилаёттирлар.

Андижон тумани ҳокимлиги қарори билан 990 гектарлик ер фонди ташкил қилинган. Бор-йўри 7 та фермер хўжалиги тузилиб, улар 38 гектар ер билан таъминланган. Жалолқўдқ туманидаги Ойим ширкатлар уюшмасида бор-йўри 3 та фермер иш юритаётган эди. Улардан бири ўз фаолиятини тўхтатиб чорвачиликдан пахтачиликка ўтди...

Фермер Нишонбой Юнусов уч йилдан буюв ҳар ситирдан 3.1 минг килограммдан маҳсулот олиб, виллоятда пешқадамлик қилиб келарди. 1990 йилда 10 бош ситир билан фермер хўжалиги ташкил этган. 1991 йилда ситирлар сони 14 тага етиб 44 тонна сут сотган. Туёқ сони кўпайган сари, тасарруфидagi 5 гектар ер фермер хўжалигига торлик қилиди. Қўшхона 3 гектар ер сўраб мурожаат қилди. Ҳокимлик рози бўлди. Аммо район ер тузиш ва ундан фойдаланиш идораси инспектори Нишон бой Султонов 1993 йил 20 январь кунини ширкатга келиб ўзобомчилик билан бошқарув ҳайъатининг «Ингиллиш»-ни ўтказиб ўз қўли билан фермерга ер ажратилиш тўхтатиш ҳақида қарор тайёрлади. «Ингиллишга» фермер Н. Юнусовни тақлиф қилмайди. Оқибатда не машаққатлар билан тузилган фермер хўжалиги ўз йўналишини ўзгартиришга мажбур бўлди. Ташаббуси бўғиб, янгилик на тўсқинлик қилаётган қорғозбоққа ким вақолат берди, ҳамма ҳайрон. Шу ўрида икки оғиз иловани қўшиб ўзини лозим топдик. Ҳўлаймизки у фикримизга анча ойдинлик киритади:

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги Президент Фармонларини амалга ошириш бошқармасининг бош мутахассиси Мирвос Мирқомилов шарҳи:

— Президентимизнинг фермер хўжаликларини ривожлантириш, уларни ер билан таъминлаш ҳақидаги Фармонлари Андижон виллоятда очини суст-качки билан амалга оширилляпти.

Ер ажратиб топширилинган 16 фонзда қолиб кетганнинг ўзи муҳим ишга муносабатни кўрсатиб туради. Гўшт, сут етиштиришга яхтисослашган хусусий чорводор хўжаликлари ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни айрим туман ҳокимликлари унутиб қўймоқдалар. Бунинг устига жойлардаги маъмурлар турли кўрсатмаларни ўйлаб чиқариб фармонлар ижросига тўсиқ бўлаёттирлар.

Туман ер тузиш ва ундан фойдаланиш инспектори Н. Султоновнинг ўзобомчиликга район ҳокимлиги тегишли чора кўрмаётганлиги ҳайратланарлиқдир.

Мутахассис ҳақ гапни айтди. Шуниси таажубки, ер тузувчи юқоридagi қалбаки «Ингиллиш» ўзи бош қош бўлиб ўтказган-у, аммо иштирокчилар қаторига исм-шарифини киритмаган.

Хуллас, Н. Юнусов бошчи фермер хўжалиги ер тузувчи Н. Султоновнинг тазйиқи билан зарур миқдордаги экинзорни ололмагач, унинг устига ширкат раҳбарияти томонидан қўллаб-қувватланмагач қорамолларни сотиб пахтачилик билан шуғулланишга мажбур бўлган.

Газета саҳифаланаётганда Андижондан ушбу хабар олинди. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридagi давлат назорати қўмитаси раисининг ўринбосари, иқтисодий ислохотини ўтказиш жамоатчилиги комиссиясининг раиси В. Раҳмонов ташаббус билан жумхурият Қишлоқ хўжалиги вазирлигини фермерлар учун омухта ем ажратилишини тезлантириш ҳақида махсус хат юборилган. Вазирлидан виллоят деҳқончилик-саноат уюшмасига фермерларга ажратиладиган омухта ем миқдори ҳусусида кўрсатма берилган. Унда ҳар бош қорамол учун йиллик омухта ем миқдори белгиланган. Жумладан бир йилга виллоят фермерлари учун 9359,6 тонна омухта ем ажратилиши кўрсатилган. Омухта ем жойлардаги матлубот қамиятлари орқали кооперация нарҳида оғтазиб берилади.

Ш. АСАНОВ,
Андижон виллоят деҳқончилик-саноат уюшмаси ҳузуридаги Президент фармонларини амалга ошириш бўлими бошчиси.

С. РЎЗИМАТОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» муҳбири.

1993—Аҳмад Яссавий йили

МУҚАДДАС МАҚБАРА

Бизгача етиб келган 8ма манбаларда айтилишича, кўна Яссавий ҳозирги ёдгорлик ўрнида XII асрда унча катта бўлмаган мақбара бўлиб, бу шайх кўл Хожа Аҳмад Яссавий қабри устига ўрнатилган.

1389, 1391, 1394, 1395 йилларда Амир Темур кўп жанглардан кейин Олтин Ўрдани ишғол қилди. Ғалаба мубоабати билан Аҳмад Яссавий мақбараси ўрнида (1394—1395 йилларда) янги мақбара обиди яратилиш ҳаракатига тушади.

...Мазор гумбоз 30 газга (1 газ 60,6 сантиметр), айланаси эса 130 газга тенг бўлиб, пештоқнинг минораларига бўлган эни 60 газ, пештоқ ораси оралиғи 30 газ бўлиши кўзда тутилган эди.

Амир Темур қурилиш ишлари ни ўз кўл остидаги ташкилий ишлар билан шуғулланадиган хизматчиси Мавлон Абдулла Садрга топширган, қурилиш жадаллашди ва ишлар Яссавийдан 20 қақирим узокда — Сайромда тайёрланиб, қўлма-қўл узатилди, мақбара қурилишида 20 минг киши қатнашди. Улар янги усуддан фойдаландилар: эшик ва деразанинг узунлиги бир-бирларига тенг-тенг бўлиб қурилди.

Аҳмад Яссавий ёдгорлиги узунлиги 65,5 метр, энг 46,5 метр-дир. Иморатнинг ўта катта пештоқи 50 метрли, пештоқ арки 18,2 метрли, баландлиги 37,5 метр, унинг ўртадаги чорхонаси атрофида 35 та турли хона бор.

Қозоқхона (қозон турган хона) Марказий Осиёдаги иш билан қурилган гумбазлар ичида энг каттаси — диаметри 18,3 метр. Бу хонадан ўтганда сўнг ҳар кил нақш билан безатилган ёғоч эшик орқали Аҳмад Яссавий қабри жойлашган хонага кирилади. Бу мақбаранинг юқори қисми-дир.

Қозоқхонадан бошқа хоналарга қараб икки қаторли саккизта даҳлиз қурилган. Бу даҳлизлар иморати саккизта «бўкма» бўлинадди. Ҳар бирининг меъморчилиги ҳам, фойдаланадиган мақсад ҳам ҳар хил. Шарқдагисиде масжид жойлашган бўлса, шимолдагисиде ҳалимхона бор. Ҳалимхонада ҳар душанба ва жума кунлари намозларга тарқатиладиган таом—ҳалим тайёрланган. Ҳалимнинг салобати ва катталиги билан у Самарқанддаги Бибиҳоним масжиди, га ва Шаҳрисабздаги Оқсарой билан Доруусоатда тенгдир.

Аҳмад Яссавий мақбараси тимсоли деб эрамининг VII-VIII асрда қурилган, лекин битмига қолган Жамбул вилоятидаги катта қурилиш—Ақир Тас (Тас Ақир) ва Термиз яқинидаги Қирқиз мажмуини атаса бўлади. Аҳмад Яссавий ёдгорликлари мажмуида ўша давр меъморчилиги амалиётидаги барча ижобий намуналар намояндир.

Амир Темур шоир қабри устига ёдгорлик қуриш билан бирга Аллоҳ йўлига — ислом динига эътиқоднинг юксак бўлганлигини исботловчи ВАҚФНОМА — ҳужжатни ҳам расмийлаштирган. Ушбу вақфнинг асл нусхаси мақбарани музейда сақланмоқда.

Маълумки, вақф —ислом қону-қоидаларига оид ва хайрли мақсадлар, Аллоҳ йўлига ажратилган мол-мулклардан иборатдир. Мусулмон давлатларида мактаб ва мадрасалар, аҳоли учун муофирхона, етимхона ва касалхоналар қурилганда, ана шу бинолар учун бўладиган маблағ харажатлари давлат ёки бирон кимса томонидан таъминлаб турилган. Бино эгаси доимий даромад бериб турадиган жойлар (ер, тегирмон, ҳаммом, дўкон, карвонсарой, хунармандчилик корхоналари ва бошқалар)ни шу бино ёки жой маъмуриятига қозоқхонада расмийлаштирилган ҳужжат-вақфнома билан ўтказиб берилган. Вақфдан келадиган даромад дин, маданият ва маориф ишларига сарфланган.

Биз учун муҳим бўлган Амир Темур вақфи алоҳида аҳамиятга эга, чунки бу мабодо соҳибқироннинг баъзилар айтганидек «босқинчилик билан шуғулланган» лигя ҳақидаги бўхтон маълумотларни чиппака чиқаради.

1897 йил 29 августда Туркистон генерал-губернатори меҳмонхонасида Туркистон археологик ҳаваскорлар тугарагининг умумий мажлисида шу ҳақда Фикр билдирилиб, Амир Темур вақфномаси ўрис тилида ҳам баён қилинган. Ўзбекистон жумҳурияти марказий ҳужжатхонасидан олинган Амир Темур фармонидан парча келтирмаз:

«Аллоҳ таолодин... нажот сўраб, ушбу қасрни барпо айлаб ва қуйидаги шартларни баён қилдиримен: мен ким АМИР ТЕМУР ҚУРАГОН БАҲОДИР СУЛТОН ИБН ТАРАҒАЙ, ҳурматга лойиқ вақибларумга сув ва ерларумни ажратиб берманку ният айладум, демаккум: ҳўжанлуқларнинг ҳавуз бошидан бошлаб, Жикки аринг суви ва атрофидоги ерлари билан, Оқсар йўли орқали то табаррук кўл Хайр ота қадам-жоларуғача бутун сув ва ерларни вақф—Султон ҳўжа Аҳмад Яссавийга — тортиқ қилладурмен. Менинг бул қўлмушум Аллоҳга хўш келсун. Ҳозирда ва келгуси, даҳшарият бурлан келушўлгон ҳолда фуқароларга тақдим айладум ва ер суварини чегаралаб бердум.

Ҳеч кум ҳўжанлуқдин ташқари бул ерлардин фойдалана олмағай ва экун элмағай. Бул вақф ҳаётиниғ охириғача сақлонуши шартдур.

Вақфда белғулонгон шартлар қуйидоғилардур:

1. Икки қори бўлмоғи ва алар Қуръони Каримни ўқушлари шартдур, негани, Қуръонни ўқиб, бул Қуръон билан менинг мазорим ёруғладур.

2. Ҳазрат Султон Яссавий тенг Садр Шайх дегон укаси бўлгонлуғини, Садр Шайхни эса Ботир Али Шайх (Ҳусайн Шайхнинг ўғли) дегон ўғлу бўлгонлуғини эътиборга олиб, Ботир Али Шайхни Яссавийларнинг қариндоши бўлгонлуғига ишонч ҳосул айлаб, мен Ботир Али Шайхни Вақфнинг мутаваллиси этиб тайинладурмен. Ҳеч кум онга нусбатан ўзбўшум

чолуқ қилмаслуғу ва онинг барча ворусларун абадул-абад ҳафа қўлмослуғу шартдур.

3. Мтавали тўрт кишини ишга қабул этмоғу шартдур: икки киши сув тошмуғу ва икки киши масжиднинг ерини (ва ҳовлусунин) суварушу ва қўруқлаш учундур.

4. Ҳўжанлуқларнинг ҳовуз атрофудоғу борни ва онга икки кишини соқчи айладум.

5. Ботир Али Шайхдин булан ҳеч ким бул Вақфнинг ҳўжайини бўлолмағай. Ул тушгон даромадин йўғуб боруши шартдур.

6. Ҳар душанба ва жума кунлари масжидда ҳўжўйларга ҳалим тайёрлануши шартдур. 2,5 ботмон бугдойдин ва 2 ботмон гўштудн булур учун керакли туз ва ўтун берлушу керақдур. Бул ҳалимдан намбағаллар, етумлар фойдаланмоғу шартдур. Йилга 100 туяга ўтун таҳланушу ло-зумдур. Икки қорига йилга 150 пуд бугдой тайинлонмоғи керақдур.

7. Ҳамма қўруғу, ўзак, қўшоқ ва шаҳарлуқлар ва ҳўқидор кишилар вақфга бўйсунуб, онинг ишларига аралашушлари керак эрмас.

Менинг бул суварум ҳамма келажак амир ва бошқа амалдорлар бурлан тасдиқланмоғу ва ҳўжанлуқлару ҳафа қўлмослуғу керақдур. Бўлмасам, мен алар-булран наринга дунёда довлашур мен. Олдуни айтгонудек, вақфини кўл жойларга тайинладум. Шулардан Қора сув бўлоғудоғи жойга Авлиё Мир Саид Ваққосни тайинладум.

8. Бутун вақфлар бурлан ҳўжайинлуқини ул мутавалий қўлмоғи шартдур.

Пастда Қози Қамолдиннинг иккита муҳри бўлиб, теласида тилларанг суртилган кичик муҳр бор. Унда шу суварини ўқиб муимки: «Амир Темур 735 йили туғилган. 771 йилда дунёни забт этган. 807 йили вафот қилган».

Мурод Мирзо АХМАДКОРИ ўғли.

Мустақил Ўзбекистонимиз ташқи ва ички сибсатда ўзини тутиб олши, жаҳон ҳамжамияти орасида муносиб ўрнини томонлама мадад бекииб бўлмоқда. Кейинги йилларда икки дўст мамлакат ўртасида иқтисодий, савдо ва бошқа хил алоқалар тобора мустақамланмоқда. Туркия жумҳурияти ёш, истиқболли порлоқ мамлакатимиз тезроқ оёққа туршиш учун самийий ёрдам кўрсатмоқда. Бунинг истиқлолга юз тутган дийримида янги-янги қўшма корхоналар ташкил этилаётганлиги, ишлаб чиқаришда турки қардошларнинг илғор технологиялари ва иш услублари қўлланилаётганлиги яққол исботлайди. Шунингдек юзлаб ёшларимизни Туркия дийрида билим олаётганликларни, ишбилармонлик соҳасида ҳамкорлик қилинаётганлиги ҳам ҳеч кимга сир эмас.

Айни кунларда Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар савдо-кўرғазма марказида Туркиянинг савдо-саноат ва тижорат иккинчи кўрғазмаси бўлиб ўтапти. Унда 45 та компания мазкур давлат халқ ҳўжалиги ютуқларини, маҳсулотларини намойиш этмоқда. Улар орасида «Рено» автомашиналари, электр техника моллари, ойна жаҳон усуналари, уй жиҳозлари, кийим-кечалар, озиқ-овқатлар бор. Бу маҳсулотлар томошабинларни ўзига жалб этмоқда. Бундан ташқари кўрғазмада ишбилармонлар, тижоратчилар билан фикр алмашишмоқда. Ушбу ҳаракатлар натижасида талай битимлар имзоланиши кутинлапти.

Мазкур кўрғазмани ташкил этишга асосан Туркия халқаро кўрғазмалар компанияси бош-қош бўлди. Бу ташкилот ўз фаолияти давомида кўплаб мамлакатларда кўрғазмалар уюштирган, айни пайтда дунёнинг ўн тўртта давлатида ўз вакилларига эга. Компания Туркиядаги кўрғазмалар ҳўшикл этиш бўйича давлат рухсатномасини олган ягона ташкилотдир.

СУРАТЛАРДА: кўрғазма залларида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ЧИЛА

Одатдан ташқари иккинчи талофатин бу йилги жавзо ўрини 21 июндан бошлаб саратон олдн. Зотан шу ойдан бошлаб, ҳижрийча 83 фасли ҳам бошланиб кетди. Биринчи июндан бошланган июлидн—ўз йўлига, лекин аввали дехқончилик удуғимизга кўра чинакам 83—айни ҳижрийча ҳисобланади.

Саратон бошида энг узун кун 15 соату 13 минутни ташкил этади, сўнгра тун томонн узайишга юз тутади. 25 июндан ёғи 40 кундан чила бошланиб 5 августда чинади. Минжон совуқлар саратону чилани яқин ўтказишди, иссиқларн эса ўзларини ҳам кўзда оғир сезишди.

Саратонда саҳродаги қўмга тухум қўйсангиз, кўп ўтмай пишриб беради.

Ибн Сино ҳар фасл бошидан унга мослашиш зарурлигини алоҳида таъкидлаган:

Тўрт фаслда—тўрт хил ўзгарар инсон, Ҳар фаслнинг таъсири кўп инсонга, Езда—салқин, қишда—иссиқ инсар жон, Талаб атар мувофиқин, у ҳар он.

Қишлоқнинг жумла аҳли ҳозир очиқ далада саратон даминг узининг қайноқ меҳнати билан қўради. Қолаверса, айрону қимиз қувватбахш бўлиши билан бирга, жазирамага мослашиш омилларидандир. Ҳаттичда дехқонларимиз тўйиб, мириқиб ичган яхна гўжа ҳозир ҳам ажойиб неъматлардан ҳисобланади.

Талофатлар асоратларини ўнглашда ҳозир энг қизғин кураш кетяпти далада. Бунда ҳозирги ҳарорат ҳам катта маддадир. «Чилла—ҳар дами тилла» дегани эндиликда ҳар қақонгидан ҳам кўп асқотади.

Шундай қилиб, жавзода чопчики маромида бажарган, энди саратонда сўғорини ҳам ўрнига қўяди. Бундан кейинги асада эса, сўғорини камайтириб, экинни пишришга киришиб кетади.

Жавзода чопининг келтири, Саратонда қондириб сўғор, Асада экиннинг ясади.

Ҳазрати инсон—деҳқонин ардоқлаб адоғига етолмаган Алшар Навоийнинг мана бу суварини шу паллада ҳар қақонгидан ҳам жоиз келди:

Агар тупроқ тутсанг, бўлсун олтин, Оқизсанг қатран ҳай, дурри макну! Яхши уллаган тупроқинг олтину, оқизсанг пешона теринг дур бўлсин!

Бобур Мирзонинг қуйидаги байтини ҳозирги истиқлол эгалари қаратилган кўтлов, деб билгасиз:

Хўшвақднинг мудом бор бўлсин! Давлат салга мустаъдом бўлсун!

Ражаб ЖУМАННІЗОВ.

БИР ПИЁЛА ЧОЙ ДАВЛАТ

Дам олиш саҳифаси

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

НУР ВА ТУПРОҚ

Еру Осмон маконим эрур—Фарзандирман иккисига ҳам, Кўкдан нишон кўнглимдагн нур, Ердан эса зарра-зувалам!

Бирн мени қўксиде тутар, Бирн эса бошимда панох, Шуларга эш ёз-қишим ўтар, Умр ўтар шундоқ баноғох.

Гоҳи Ерда куйманиб кетиб Эсдан чинса бир нафас осмон, Еки завқим кўкка этлиб Ердан йироқлашсам.

Кўнгли хира, кўзга тор олам Ҳар икки ҳол, икки аснода Туюлади бир нимадир кам! Онам билан бўлиб овера Назаридан қочгандек отам!

Иккисидан қарздорман илло, Иккисига ҳурматим чексиз, Бирин бошга кўтарган асно

Узгасига чўқадирман тиз, Агар десам бўлмағай хато, Шулар сабаб борман бегумон: Бирн вужуд этибди ато, Бирн бермиш унга нурдай жон!

Бир кун этиб қазон қадар, Ломаконили ютса жисминин — Ер оладир тупроқ қисминин, Қалбадаги нур кўк сари қайтар...

Токи кўзга зиё ёр экан, Токи танда гулриркан қон, Вужудини этмишлар Ватан Мангулики Ер билан Осмон.

Мен-ла яшар бу икки олам Еттуника умрим адоғи, Бошим кўкка етган чоғда ҳам, Ердан узилмағай оёғим.

Десам, айтар: «Йўқ менда ор», кулиб туриб. Кулиб боққан кимсадан қўрқ, дейдилар, воҳ — Қилмасайди ишим душвор кулиб туриб?! Қиз дилини ким англайди, ким билибди—Этмас асло макрин ошкор, кулиб туриб. Парвонадек ҳам сурясан, ҳам куйрсан, Парво этмас, парво зинҳор, кулиб туриб. Кулги билан навбахорим ўтназадир, Е кутарим қариниш ёр, кулиб туриб?! Севги бир бор бошга қўнар бахт қушидир, Қолма гафлат ичра шунқор, кулиб туриб. Қизлар айтнинг, у шўҳ ортиқ қийнамасин, Йўқса бўлғай гардима зор кулиб туриб.

ШАРОРА МАРСИЯСИ

Шарорадан кўнглимда ҳеч ўчмас шарор қолди, Гўё осмон қулади, ҳар ён тангу тор қолди. Ногоҳ босди бу кентни тоғ суриниб шул саҳар, Ер қаърида бир зумда қанча ҳешу ёр қолди. Бу мусибат, қайдайдн, тоғдек босди кифтимдан, Юрак-бағрим тўкилди, на ҳол, на мажол қолди. Бу кўрғилик боримди юк кўтарган улусга, Бирин икки этолмай қадам мангу дол қолди. Бу қандайин фалокат бу қандайин қисмат-ей, На бирорта хайру хўш, на бирор алёбр қолди. Бора яхши-ёмонни босди ўйкуда тупроқ, Езилмаган соғинчу налимнаган тор қолди. Фалокат қош-қабқонинг орасида, дерлар, рост, Бутун бошлин қишлоқдан фақат гард, гўбор қолди. Воҳ, табиат яратган бу гўристон устида Қалдирғочдан чарх уриб фарёд қовди, зор қолди. Абдирезоқ бошинг эг, тупроқини қил зинрат, Қанча дўсту ёрдонан шу тупроқ ёлғор қолди.

Раззоқ АБДУРАШИД.

ЁЗ—ЎТМОҚДА СОЗ СЎЛИМ СОЙ БЎЙИДА

Андижон туманидаги Завроқ қишлоғида жойлашган «Қалдирғоч» болалар оромгоҳи таъмирланиб, 83 фаслида мингга яқин бола дам оладиган гўшага айлантирилди. У илк дам олувчиларни қабул қилди. «Чайка» деб номланган сойиқ қашшофлар лагерини Андижон ил-газлама ишлаб-чиқариш бирлашмаси сотиб олди ва 10 миллион сўм сарфлаб, болалар оромгоҳига айлантирди. Оромгоҳида вилоят марказидаги кийим-кечак, пойабзал, тикун ишроқ чинариш бирлашмаларини ишчи ва хизматчиларининг фарзандлари ҳам дам олмақда. Инги болалар оромгоҳи эгалари бу ерга табиий газ олинб келиб, иссиқхоналар ташкил этилиб, кўп-қаватли бинолар қуриб, енгил саноат ҳодимлари оила аъзолари билан хордиқ чинаради-ган масканга айлантиришни кўзда тутмоқдалар.

К. НИЗОМОВ, ҲаА мухбири.

УЛКАН ХАЗИНА

Сурхондарё вилоятининг ўлкашунослик музейи шу йилнинг сентябрыда 60 йиллигини нишонлайди. Бу ерда ўлка табиати, тарихи, археологияси, халқ амалий санъати ва этнографияси, халқ ҳўжалигида оид 71 мингдан зиёд осори-атица тулганлар, Афсуски, бу бай хазинанинг бир қисминига томошабинларга кўрсатилмоқда. Чунки, ниқиллобдан олдин қурилган бир қаватли, тор музей биносига бор хазинани жойлаштириш имкони йўқ.

(ҲаА).

ҲИЖРИЙ-ҚАМАРИЙ ЙИЛ ҲИСОБИ

20 июнь куни ҳижрий-қамарий тақвими бўйича 1414 йил бошланди. Бу йил ҳисоби тепамаздаги ойнинг кўринишига асосланган, яъни бир ойда 28 кун ҳар турли кўринишда келадн ва бир йилда 354, 355 кун бўлади. У мелодий ва ҳижрий-шамсий йил ҳисобидан 11 кунга фарқ қилади. Шундай қилиб ҳижрий-қамарий тақвими ҳар 33 йилда 1 йилга фарқ қилади.

Ҳижрий-қамарий йилида ҳам 12 ой мавжуд. Муҳаррам, (бу ой йилнинг боши) Сафар, Раб-биул-аввал, Рабиус-сонн, Жумадил-аввал, Жумадил-охири, Ражаб, Шабъон (барот), Рамазон (рўза), Шаввал (ҳайит), Зулкаъда (ора), Зулҳижжа (ҳурбон) ойларидир.

Ҳижрий-қамарий ва шамсий йил ҳисобининг бошланиш тарихи шундай: Пайғамбаримиз жаноби Расулulloҳ Сарвари Оламага Пайғамбарлик ваҳийси Мажмайи-Мукаррама шахрида келгандан кейин 10 йил ўтган, Мадинаий Шарифга кўчиб кетишга мажбур бўладилар. Чунки улар Макка мушриклари томонидан кўп азиятлар чекадилар.

Пайғамбаримиз Сарвари Оламининг вафотларидан 18 йил кейин Ҳазрати Умар Ра-

МУАССИСЛАР: ҲАҚИҚАТИ

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги, «Ўз-плодоовощинпро» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Мухаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Дехқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Иқтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиш бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва мазмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

БОШ МУҲАРРИР Н. ЕҚУБОВ.

Ўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ (масъул котиб), М. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

Самд Назирхон ўғли Самд ВАҚҚОСХОН.